

ELS COLORS DE **DUKE ELLINGTON**

Un spectacle de Cascai Teatre & Jazz Project Girona

ÍNDEX

1. Sinopsis
2. Marcel Tomàs i Cascai
3. Girona Jazz Project
4. Fitxa artística
5. La banda
6. Duke Ellington
7. Proposta pedagògica
8. Activitats
9. Material didàctic
 - La història del jazz
 - Els estils del jazz
 - La influència de la migració
 - La sinestèsia
 - Els instruments

Cascai Teatre i **Girona Jazz Project** presentem un espectacle on teatre i música s'uneixen per acostar el món del jazz a tots els públics.

De la mà d'un dels grans compositors, directors i intèrprets de la història del jazz, **Duke Ellington**, presentem un **concert teatralitzat**, on una banda de nou músics i dos actors ens proposaran un viatge musical a través de la història del jazz, tot passant per l'univers humorístic de Marcel Tomàs que a banda d'exercir com a mestre de cerimònies, interpretarà, juntament amb els músics, coreografies, esquetxos còmics i cançons. Tot plegat al servei d'un show divertit i hilarant amb una banda sonora impecable i la inestimable participació del públic.

Ellington va ser una figura única i irrepetible, innovador, avançat als seus temps i pioner sobretot en mesclar músiques de diferents estils i orígens, com ara la caribenya i la llatina amb el jazz de l'època, creant noves sonoritats que han evolucionat i han estat una gran influència en la música contemporània.

Dalt de l'escenari farem un viatge musical per diferents estils jazzístics des dels seus inicis a principis del S.XX fins a l'actualitat. Alguns dels temes musicals que formaran part del repertori de l'espectacle són: Take the "A" Train, In a sentimental Mood, It don't mean a thing, Rockin' in a Rhythm, Caravan o bé Jungle Triangle, amb arranjaments d'Adrià Bauzó i Xavier Molina.

Els músics, a banda de tocar, també fan d'intèrprets i participen en l'escena de manera activa juntament amb l'actor Marcel Tomàs. L'espectacle està pensat com un show per divertir i gaudir del jazz d'una manera diferent, i també, com no podia ser d'altra manera, amb la participació del públic.

Aquest espectacle és una coproducció de la Girona Jazz Project i Cascai Teatre amb la col·laboració del **Festival Temporada Alta**. S'estrenarà el proper més d'octubre al Teatre Municipal de Girona.

Marcel Tomàs amb la seva companyia Cascai Teatre, des dels seus inicis ha desenvolupat un tipus de treball creatiu amb una clara influència de l'escola francesa de Jaques Lecoq, de la qual Marcel Tomàs n'és coneixedor i estudiós a través de la formació que ha rebut de diferents deixebles d'aquesta escola. Treballa la creació a partir del joc i com a punt de partida per a l'escenificació de qualsevol espectacle, el fet creatiu és l'aportació que cadascú fa en la interpretació d'una obra. Marcel Tomàs destaca la necessitat d'implicació corporal i personal absoluta en la interpretació de qualsevol personatge. D'aquí la importància de reconèixer les normes del moviment a través de disciplines com ara el mim, el clown, el teatre d'objectes, la màscara neutra i larvària, els bufons i la comèdia de l'art.

Als seus espectacles, l'histrionisme, la ganyota i el gest estan incorporats en la interpretació d'una manera orgànica i natural. El fet diferenciador de la companyia rau en el treball interpretatiu i creatiu que Marcel Tomàs fa en cadascun dels seus personatges. Marcel Tomàs ha estat capaç de crear un univers creatiu propi, reconeixible i amb un segell d'identitat que ha estat àmpliament reconegut per a la premsa especialitzada i corroborat pel públic.

**PREMI AL MILLOR ESPECTACLE DE PETIT FORMAT
RADIO CITY DE VALÈNCIA**

PREMI DEL PÚBLIC MOSTRA SANTA EUGÈNIA

LE COUP DE FOUDRE A LES ESTIVALES DE PERPINYÀ

**PREMI BBVA A MILLOR ESPECTACLE 2013 I MILLOR
ACTOR BBVA 2013**

MARCEL TOMÀS I CASCAI TEATRE

L'humor i la creació contemporània han estat l'eix vertebrador de la companyia. Durant 21 anys amb Cascai Teatre hem produït 19 espectacles, 17 dels quals són d'humor.

L'humor de Cascai Teatre és fonamental en el treball actoral i parteix de la tradició més teatral, s'allunya dels formats més televisius que tant han influenciat en les produccions humorístiques actuals.

Parteix dels aspectes més tècnics de disciplines com el clown i el bufó, aquest personatge maldestre capaç de crear situacions còmiques de petits accidents quotidians provocant veritables tragèdies. Situacions inversemblants carregades de bon humor però també amb petits discursos savis i punyents que ens mostraran les contradiccions més humanes. Vestit sense roba de coloraines ni nas vermell és una evolució dels pallassos del passat. Ara ja no habita a les pistes de circ sinó que ha crescut i camina sol. D'aparença com un més de nosaltres, segueix essent un personatge que diverteix i entreté però que no es mossega la llengua a l'hora de dir grans veritats. Murri per naturalesa i d'hàbits maldestres, supera els entrebancs del dia a dia de la millor manera que sap; però el que no sap és que és un antiheroi i ha nascut per ser un perdedor, encara que no es rendirà mai.

És la deconstrucció dels registres clàssics de l'humor per tal de contemporanitzar el gènere i adaptar-lo als nous llenguatges escènics, amb l'objectiu de que connectin amb l'espectador d'una manera més directa i actual.

Alguns dels seus espectacles més aplaudits han estat:

L'Home Incomplet, el Cascai, el Paradis, Living Costa Brava, En Pere i el Capità (Mario Benedetti), Zirocco, Hotot, El Comediant, Noucents, El Pianista de l'Oceà (Alessandro Baricco) i Un Tal Shakespeare,. Espectacles amb un ampli recorregut i molt bones crítiques, a banda de fer gira per tot Espanya, alguns d'aquests espectacles també han tingut presència en festivals de França, Itàlia, Bèlgica, Portugal i Tunísia.

MARCEL TOMÀS I CASCAI TEATRE

LA PREMSA HA DIT...

“Marcel Tomàs es uno de los grandes cómicos de la escena actual. (...) Proyecta la necesidad de reírnos de nosotros mismos y de nuestra vida.”

J.V.Peiró. Las Provincias. Valencia. Març 2018

“Marcel Tomàs nunca falla. Tiene alma de clown, una cara que parece diseñada para la broma y recursos de sobra para seducir a un público amplio.”

Rafael Gallego. Diario de Mallorca. Abril 2018

“Marcel Tomàs (...) desplegament d’ofici pletòric.”

Gemma Busquets. El Punt Avui. Novembre de 2017

“Marcel Tomàs (Cascai Teatre) és un dels millors clowns del país. Tomàs és tot enginy, histrionisme i imaginació, exerceix un control sobre el ritme i la interpretació que frega el virtuosisme, entrant i sortint segons la voluntat dels seus personatges, uns divertidíssims i veritables étourdis.” *Quim Noguero. La Vanguardia. Octubre de 2017*

“El trabajo de comediante que a Marcel Tomas le brota de cada por de su piel Marcel sale al escenario y la energía cambia, los iones del aire permutan la polaridad y el público se pone en modo carcajada para subirse a una montaña rusa de risas”.

Javier Lopez Clemente. La Curvatura de la Córnea. Zaragoza. Maig 2017

“Domini de les eines pròpies de l’ofici, una mena d’estat de gràcia al que només hi han arribat alguns grans intèrprets i creadors en aquest país, com Tortell Poltrona o Pepe Rubianes”

Dani Chicano. Revista Proscenium. Desembre 2017

“Un showman genial en manlleua tot allò inimaginable a través de l’enorme talent d’aquest truà atípic i polifacètic. Tant circulen per l’escena el mim com el teatre d’objectes, la cançó, el quadre naturalista o el gest, la improvisació i el contacte directe amb el públic, la víctima innocent d’un sentit humà de l’humor meravellós.”

Joaquim Armengol. El Núvol Digital. Desembre 2017

“Marcel Tomàs derrocha talento, simpatía, frescura y desparpajo, domina el gesto, el tempo del gag y se mete al público en el bolsillo desde que hace su aparición sobre el escenario. Marcel Tomàs alcanza un nivel sobresaliente se muestra decididamente brillante, absolutamente preciso en el gesto y en la medida de los tiempos, gracioso y encantador en la relación directa con el público”. *Joaquín Melguizo. Heraldo de Aragón*

“Histriónico, ágil, altamente divertido en una entrega interpretativa total. Tomás se convierte en un perfecto artista renacentista que se atreve con todo obteniendo un gran éxito”.

Assumpta Pérez. Periodista

“Marcel Tomàs todo un descubrimiento dentro de las artes escénicas. Es un compendio de muchas cosas: actor, showman, payaso sin nariz roja, cantante, un gran improvisador y, sobre todo, un comunicador nato. (...) Actor gigante.” *Las 2 Sevillas. Fernando Chacón*

MARCEL TOMÀS I CASCAI TEATRE

MÉS INFORMACIÓ I ENLLAÇOS

www.cascai.com

Teaser Un Tal Shakespeare

<https://youtu.be/NhdDcKwRbR4>

Teaser Noucents

<https://youtu.be/qWAltaJ3u3g>

Teaser El Comediant

https://youtu.be/DeOaZvc_DeE

Teaser La Banda del Teflón

https://www.youtube.com/watch?v=F7zvwobiWHs&feature=em-upload_owner

Teaser El Pillo

<https://www.youtube.com/watch?v=DYINbraM0EY>

Teaser Hot Hot

<https://www.youtube.com/watch?v=rwLaaJT9Yc>

MARCEL TOMÀS I CASCAI TEATRE

Girona Jazz Project Big Band, resident a l'espai Marfà de Girona, inicia la seva activitat el setembre de 2007. Des del seu inici es crea per treballar i desenvolupar un repertori contemporani basat en el jazz i la música moderna. La seva particularitat resideix en la voluntat de treballar directament amb l'autor que al mateix temps s'integra al projecte com a director de la seva obra, assistint a les actuacions públiques i dirigint, en alguns casos, els enregistraments que sorgeixin de la col·laboració entre l'orquestra i el autor. Al mateix temps, es realitza una **dinamització musical del territori** i es **promou la creació** d'obra nova injectant nou repertori per a aquest tipus de formació. Vincular a noms de contrastat prestigi internacional ha consolidat excepcionalment la formació. Ha pogut desenvolupar diferents projectes amb compositors com són: Bob Mintzer, Maceo Parker, Perico Sambeat, Guillermo Klein, Electodelux, Llibert Fortuny, Vicens Martin, Carles Margarit, etc. Amb tots ells s'han realitzat diferents concerts o gires.

La Girona Jazz Project pretén així mateix **promocionar els joves talents**, fent rotació en la seva plantilla per crear un projecte viu i regenerat. Que a més sigui una motivació perquè tots aquells joves que formen part d'altres big bands de la província o que estan cursant el grau superior de música moderna, puguin ampliar la seva experiència formant part de l'escena més propera.

[Enllaç - espectacle Festival de Jazz de Terrassa 2014](#)

Amb el compositor i pianista **Guillermo Klein** es van produir diversos discos, un dels quals: "El camí" (Quadrant Records) distribuït a tot Espanya i Portugal. A destacar que amb aquest projecte titulat Guillermo Klein & Girona Jazz Project "Minotaure", la big band va girar durant el 2009 per Catalunya amb la col·laboració de la Direcció General de Cooperació Cultural de la Generalitat de Catalunya i va ser guardonada per la revista Jaç de Grup Enderrock amb el premi a Millor Artista / Solista de Jazz del 2009. Al costat de Guillermo Klein també va ser la formació escollida pel Festival de Cadaqués per estrenar la seva producció "Albéniz" amb música d'Albéniz i els arranjaments de Guillermo Klein expressament per a la nostra formació. D'aquesta proposta va sorgir el segon disc de la big band.

També són remarcables les produccions realitzades conjuntament amb el Black Music Festival amb artistes com **Maceo Parker**, **Llibert Fortuny Triphasic** o amb els francesos **Electodelux**.

També compta amb dues **produccions pròpies** com van ser Girona Jazz Project Supersax, projecte amb el qual van actuar al Festival de Jazz de Donostia, de Terrassa i el de Girona i la Jazzejada de Vilamaniscle i el projecte "Puntí" amb arranjaments originals de diversos músics de la big band i en el qual es retia homenatge a la producció del cantant Adrià Puntí, portant la seva música al terreny de l'jazz modern i la improvisació. Amb aquest últim repertori es va gravar un disc en col·laboració amb el mateix cantant i es va presentar al públic al Girona Jazz Festival, al Jamboree Jazz Club i al Festival Mas i Mas a Barcelona.

Adrià Bauzó Alanzor, títol superior de música especialitat de jazz (saxo), títol professional (grau mig) tenora (conservatori de Girona), títol professional (grau mig) i flauta travessera (conservatori de Girona).

Com a músic i arranjador ha treballat en muntatges com: Dagoll Dagom (La nit de sant Joan); Comediants (Bi): Jaume Sisa (El congrés dels solitaris); Nina (20 anys i una nit, espectacle 30 anys i projectes varis); Juan Carmona (Gira europea 2007); Adrià Puntí (La clau de girar el taller, Enclusa i un cop de mall), Maria del Mar Bonet (Espectacle Espriu). Carles Cases (Tribut a Lluís Llach), Lluís Danes (Bressola de Nadal, Wastelan, Espriu), Girona Jazz Project Big Band (fundador) treballant amb músics com Maceo Parker, Bob Mintzer, Perico Sambeat Guillermo Klein, Zé Eduardo etc. Guanyant el premi Enderrock a millor proposta jazz 2010, Electrotoylets (fundador) diferents espectacles tocant arreu del món la música tradicional electrònica. Varis espectacles de producció pròpia. Big band taller de músics i la del conservatori del Liceu. Director de la Black Music big band arranjant els espectacles tribut a Aretha Franklin, Motown Project, Funkids i Black music. Membre de La Dinamo, companyia d'espectacles musicals de carrer amb qui han fet llargues gires europees i actuant en dos festivals a la Xina. Fundador i director musical de la companyia "Pels més menuts", espectacles per a nadons. (nominats a millor espectacle infantil 2018 als premis ARC).

També destaca la seva feina en projectes musicals del món de la cobla i la tenora. Ha treballat amb Cobla Canigó, Cobla Baix Empordà, Cobla La flama de Farners, Cobla Ciutat de Girona, Cobla de Cambra de Catalunya, Cobla Simfònica de Catalunya, Companyia Elèctrica Dharma, Enregistrament amb la OBC sintonia mundials de natació 2003, enregistraments amb Albert Guinovart, Tenora 2.0 (Fundació Impulsa i Príncep de Girona) espectacle de fusió, Piromusical de la Mercè 2014, entre d'altres.

Xavi Molina s'inicia al món de la música als 9 anys tocant el clarinet i la tenora en diferents bandes de música i cobles sardanístiques. Diploma de l'Institut Català de Noves Professions, especialista en música moderna/especialitat de saxo. Llicenciat a l'ESMUC (Escola Superior de Música de Catalunya). Títol superior de "Música Tradicional". Es forma com a clarinetista amb músics com Manel Mañogil, Francesc Puig, Toni Rocosa i Ricard Peraire. El 1992 complementa la seva formació amb estudis de saxo, llenguatges musicals i combo amb Xavier Figuerola, Elado Reinón, Bill McHenry i Mario Rossy. També es forma en harmonia moderna, arranjaments i composició amb Lluís Vergés. Com a saxofonista participa en nombrosos seminaris de referents del gènere com Adam Kolker i Gorka Benítez; combo amb David Berkman i Xavi Maureta; big band amb Dick Oatts; composició amb Guillermo Klein. També participa en masterclass de Bebo Valdés i Michael Nyman.

Obté el premi Excel·lència Sardanista a Xavier Molina (2013), el premi Enderrock Millor Artista de Jazz 2009 Girona Jazz Project i la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya amb la cobla del col·legi Santa Maria de Blanes on hi forma part dels 9 als 17 anys. Membre fundador de la Cobla Orquestra Vila de Blanes amb la que ha realitzat multitud de concerts nacionals i internacionals, actuant a Nova York i a les Vegas. Ha treballat en formacions com la Cobla Orquestra Internacional Marina, l'Orquestra, Els Casenoves de Perpignan, Gironsax i la Big Band Girona Jazz Project amb la qual obté el "Premi Enderrock 2010" i Katroi Ensemble (finalista concurs de noves propostes musicals a la Fira de Música de la Mediterrània). Com a director de la Cobla Bisbal Jove amb projectes propis com "XX" obté el premi al millor disc del Foment de la sardana 2011, Girona Panoràmica i La Iaia XXL (finalista als premis Enderrock al millor directe del 2014 i al millor disc de pop del 2014).

En l'àmbit del jazz forma part de formacions "Bullocks" i múltiples col·laboracions com a tenorista amb el bateria Santi Arisa, Club Super3, Coblamporània, Gironsax, Km5tet, Big Band de Blanes, Selva big band, Girona Jazz Project Big Band, Dagoll Dagom, Egos Teatre, Coral Geriona, Les Sixters, Los Gazpacho, Sextet de tenores de Jordi Molina, Cobla de Cambra de Catalunya, Cobla Simfònica de Catalunya, Orquestra de cambra de l'Empordà, Orquestrina de l'Encant, Vancouver Symphony Orchestra, Salvador Brotons, Marina Rossell, Carles Santos. Amb la Girona Jazz Project i Perico Sambeat, Guillermo Klein, Jordi Rossy, Bob Mintzer, Maceo Parker, Adrià Puntí i Roque Baños amb la Cobla Bisbal Jove.

FITXA ARTÍSTICA

Creació i director artístic

Marcel Tomàs

Direcció musical i arranjaments

Xavi Molina i Adrià Bauzó

Producció

Cascai Teatre

Intèrprets

Marcel Tomàs i Toni Escribano

Banda

Xavi Molina (saxo alt i clarinet)

Adrià Bauzó (saxo alt i tenor)

Jordi Casas (saxo tenor)

Tomàs Pujol (contrabaix)

Àlex Cansell (piano)

Raúl Gallego (trompeta)

Albert Clapés (trompeta)

Raúl Pérez (bateria)

Pablo Martín (trombó)

Disseny de llums

Gerard Canadell

Disseny de so

Carles Xirgu

FITXA ARTÍSTICA

Aleix Cansell, grau superior de piano jazz al Taller de Músics de Barcelona. És professor de piano i ho combina tocant en diverses formacions de jazz: Sara Terraza (soul), Trio R4 (jazz), el seu trio de jazz propi i Rosa Pou (poesia).

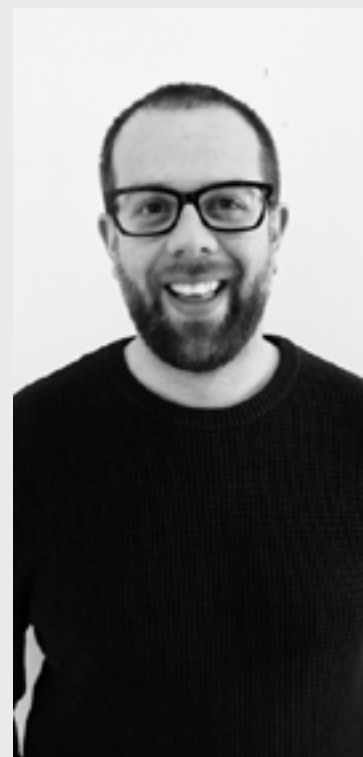
Tomàs Pujol, grau de jazz i música moderna al Taller de Músics de Barcelona. Toca en formacions com: El Pot Petit, Sara Terraza & The Black Sheep, Trio Nilo, Chano Domínguez & Taller de Músics Ensemble.

Pablo Martín, format en música clàssica i jazz, especialitzat en trombó jazz al conservatori del Liceu de Barcelona. Forma part de les bandes The Django Orquestra (jazz manouche), Tromboranga (salsa) i també de la Girona Jazz Project des de l'estiu 2020.

Albert Clapés, té formació de jazz pel Conservatori del Liceu de Barcelona. És professor de trompeta a l'escola de música de Torroella de Montgrí i l'escola Sagrada Família de Girona. És part de les bandes The Goliards Collective, La Dinamo Funky Bike Band i també de la Girona Jazz Project des del 2019.

Raúl Gallego, estudia el grau superior a l'ESMUC (Escola Superior de Música de Catalunya), especialitzant-se en trompeta jazz. Forma part dels grups Biflats, Manel Fuentes & The Springsteam i de la Girona Jazz Project des del 2019.

Raúl Pérez, formació al Taller de Músics de Barcelona, l'Escola Estudis Berty Tovías, al centre de creació escènica El Timbal i formació en cant a l'escola Memory. Es Creador de la companyia Residual Gurus (teatre de carrer) i en teatre també ha treballat amb Xirriquiteula Teatre (entre d'altres). Ha dut a terme projectes variats a la bateria: Llúmia, Marina BBface & The Beatroots, Pantaleó, Big Band Basket Beat Barcelona, etc. Ha participat en masterclass de bateria amb grans músics com Quim Solés i Toni Pagès.

Jordi Casas, formació al Conservatori Isaac Albéniz, Liceu, Musical de Bellaterra, Lluís Vergés, Eladio Reinón, etc. Ha estat en masterclass de saxo amb eminències com: Bill McHenry, Gorka Benitez, Dick Oatts, entre d'altres. Actualment toca en formacions com: Girona Jazz Project, Biflats, Za! & Transmegacobra, la Flama de Farners i Joan Garrido & The Global Band. També és professor al conservatori l'Energia de Palafrugell.

DUKE ELLINGTON

Edward Kennedy Ellington fou un compositor, director d'orquestra i pianista estatunidenc de jazz, considerat un dels més importants i influents compositors de jazz de la història, al costat de Louis Armstrong i Charlie Parker. Popularment és conegut com a "Duke" Ellington, rebent aquest sobrenom des de jove degut al seu estil sempre pulcre i elegant.

Des de molt jove va començar a rebre lliçons de piano amb Willie Smith i ja escrivia la seva pròpia música a l'adolescència. El 1917 va passar a dedicar-se per complet a la música per això el seu debut va arribar molt aviat, quan només tenia disset anys. Des dels seus inicis es va veure influenciat per un gènere musical molt popular a principis de segle, el ragtime, estil essencialment pianístic derivat del jazz.

A partir de 1919 va començar a tocar amb diverses bandes de la zona de Washington DC, però el 1923 va traslladar-se permanentment a Nova York amb The Washingtonians, el quintet al qual pertanyia. Al cap de poc temps es van convertir en el grup resident del club The Hollywood Club de Times Square (més tard conegut com The Kentucky Club). Posteriorment, el seu pas pel famós "Cotton Club" de Harlem, va convertir a Ellington en un músic de gran renom. Diverses gires pels Estats Units i Europa van fer créixer notablement la seva fama. A poc a poc es van anar incorporant nous membres a l'agrupació fins a formar una banda de dotze músics.

Duke era un prolífic compositor que sempre va optar per tenir la seva pròpia orquestra perquè deia que així podia escoltar de manera immediata les seves pròpies composicions. A més, li agradava molt estar sempre en companyia: *"en el fons el que no vull és estar sol, la soledat em desespera, toco música per sentir-me acompanyat"*.

El Festival de Jazz de Newport de 1956 va catapultar la banda a la fama novament, consolidant-la a nivell mundial. A finals dels anys 50, la composició de les bandes sonores de les pel·lícules Anatomia d'un assassinat i Paris Blues, van ser part de la seva incursió en el camp de la música cinematogràfica. En la dècada de 1960 se li va despertar l'interès per la música litúrgica. Simultàniament, també va gravar amb una extensa sèrie de músics més joves i de reconegut talent com John Coltrane, Max Roach o Charlie Mingus.

Al final de la seva vida van arribar els majors reconeixements a la seva carrera, quan va rebre els títols de Doctor Honoris Causa per les Universitats de Howard el 1963 i de Yale el 1967, a més de la Medalla Presidencial de l'Honor atorgada l'any 1969. Va ser nomenat membre de l'Institut Nacional de les Arts i les Lletres dels Estats Units el 1970 i l'any següent va passar a ser el primer músic de jazz membre de la Reial Acadèmia de la Música d'Estocolm. L'any 1965 se li va rebutjar la seva candidatura a la nominació del Premi Pulitzer, a la qual cosa va reaccionar amb una de les seves frases més famoses: *"El destí està sent amable amb mi. No vol que jo sigui famós massa jove"*. Va morir un 24 de maig de 1974, víctima d'un càncer.

Una altra curiositat de Duke Ellington és que era sinestèsic: associava la música (notes, sons, timbres, etc.) a colors i textures. És per això que va compondre tot un seguit de temes amb títols de colors: Black Beauty, Noir Bleu, Brown Suede, Chocolate Shake, In a Mellow Tone, Rose Room, Yellow dog blues, On a Turquoise cloud, Colored syncopations, etc.

Amb aquesta guia el que pretenem és proporcionar-vos un seguit d'activitats d'anàlisi, observació, comprensió i expressió perquè els nois i noies coneguin la història de la música jazz i els seus estils, així com l'obra de Duke Ellington a través del teatre.

També ens interessa apropar-los a un espectacle d'humor que fusiona música i teatre i que per tant, hi conflueixen diferents llenguatges. El fet de que els músics participin també de manera activa en la representació, farà que es tracti d'un *show* divertit on els alumnes també en formaran part i que per tant, els serà molt més amè i dinàmic.

OBJECTIUS

- Oferir l'oportunitat d'escoltar música jazz a través d'una formació jazzística
- Presentar els diferents instruments que componen una Big Band
- Reconèixer la música jazz i la seva evolució
- Vetllar per la participació activa de les nenes i els nens
- Generar un espai lúdic on l'espectador gaudeixi i s'aficioni al teatre
- Mostrar un innovador espectacle amb diferents disciplines artístiques
- Que coneguin, compreguin i reflexionin sobre l'origen i història del jazz
- Que els alumnes expressin, per escrit o oralment, els resultats de la seva anàlisi i lectura de l'espectacle
- Promoure pautes socials i actituds de respecte i promoure l'activitat social concreta d'anar al teatre

Seguidament, us oferim algunes propostes per a treballar amb els alumnes al voltant de l'espectacle. Totes les activitats es presenten en forma de suggeriments perquè creiem que sou vosaltres, els professors i professores, els que coneixeu els alumnes i sabeu millor quines són les propostes que els resulten més atractives i més profitoses.

Cal generar interès per l'espectacle que anireu a veure, ja sigui per la música jazz com per la figura de Duke Ellington. Les activitats inclouen continguts orientats a activar els coneixements previs sobre el gènere musical i la figura concreta de Duke Ellington. També per introduir els joves en el món del jazz per tal d'augmentar les expectatives de l'espectacle. Després de la funció, es busca afavorir els aprenentatges significatius i l'expressió creativa al voltant de l'eix central de l'espectacle: el jazz.

ACTIVITAT 1

Converseu en grup sobre què coneixeu del jazz, dels seus estils i de Duke Ellington. Podeu guiar-vos per les següents preguntes:

- Què és el jazz? Quiens característiques té com a gènere musical?
- Quin és l'origen del jazz?
- Quins estils derivats del jazz coneixeu?
- Sabríeu dir qui és Duke Ellington? Coneixeu alguna cançó seva?

*prèviament poden haver vist la nova pel·lícula de Disney **SOUL**, que explica la història d'un professor de música d'institut que rep l'oportunitat de la seva vida: tocar a la millor banda de jazz del món.

Clicant [aquí](#) podeu veure l'enllaç del tràiler.

Pel que fa al professorat, us deixem aquest [link](#) on hi ha varis curts documentals sobre el jazz per si voleu més informació.

ACTIVITAT 2

Parlem de la immigració. Com sabem, ha tingut una influència directa en el sorgiment de la música jazz. La migració sempre aporta innovació i intercanvis culturals. Debatiu entre tota la classe quines altres coses han aparegut a la nostra vida gràcies a la migració i globalització (pel·lícules, menjar, cançons, llibres, moda, etc.).

ACTIVITAT 3

Investigueu a Internet o a la biblioteca sobre la sinestèsia i les seves característiques. Així com també els diferents tipus que existeixen (color-textura, color-gust, color-paraula, etc.)

- Compartiu aquesta informació amb els companys de classe
- Feu una llista aleatòria de paraules i associeu-les a colors

ACTIVITAT 4

Entre tota la classe podeu crear una llista de cançons, on tothom esculli la seva cançó preferida. Que escoltin la llista a casa. Individualment o per grups, triïn una de les cançons.

- Investigar la biografia de l'autor/a i sobre l'estil musical
- Com descriurien la cançó en un o varis colors
- Que associïn un color per cada cançó de la llista

ACTIVITAT 5

Entre tota la classe classificar els diferents tipus d'instruments segons les grans famílies (corda, vent, percussió i electròfons).

- Si algun alumne toca un instrument, pot dur-lo a l'aula i explicar com funciona
- Quins instruments creuen que formen part d'una Big Band?

ACTIVITAT 6

Dibuixar o crear un mapa mundi per grups.

- Col·locar les cançons de la llista al seu país d'origen
- Buscar cançons o artistes dels diferents països o continents
- Explicar quines sonoritats característiques tenen les cançons segons el seu origen

XERRADES PELS ALUMNES

Recordeu que al final de l'espectacle es pot fer un col·loqui amb els actors, qui poden respondre a les preguntes que vulgueu fer. Us suggerim que per grups us prepareu algunes preguntes per fer abans de veure l'espectacle.

També oferim l'opció d'organitzar una xerrada a l'aula prèvia a l'espectacle, així els alumnes poden tenir una experiència directa amb els artistes. Degut a les circumstàncies actuals, es podria dur a terme de manera virtual.

ACTIVITATS

LA HISTÒRIA DEL JAZZ

El jazz és un gènere musical nascut a finals del S.XIX als Estats Units i que es va estendre de manera global per tot el món occidental.

Els orígens del jazz es situen a la ciutat americana de New Orleans. Una zona on l'esclavitud originària d'Àfrica del Sud havia estat molt present durant els segles anteriors. L'origen del jazz es contextualitza en aquelles comunitats d'afroamericans on la música tenia molta importància en la seva cultura i una forta presència en els afers de la vida quotidiana: era una manera de viure.

Així doncs, el jazz enfonsa les seves arrels en l'eclecticisme musical dels afroamericans. En aquesta tradició sobreviuen les empremtes de la música de l'Àfrica com ara la música popular, els cants que acompanyen el treball, les cançons de bressol, els cànctics espirituals, la percussió rítmica, la diversitat d'estils vocals que destaquen per una gran llibertat de coloració vocal, la tradició de la improvisació, les pautes de pregunta i resposta i la complexitat rítmica.

El jazz és una música que es caracteritza per una constant evolució al llarg de la història, incorporant estils de diferents procedències i reinventant-se amb el pas del temps. Així doncs, és un estil que ha evolucionat fins els nostres dies, i encara avui en dia és viu i dinàmic, impartint també una clara influència als estils musicals que sorgeixen en cada moment.

En els seus inicis el jazz es tocava per petites bandes de marxa o pianistes solistes per amenitzar festes campestres, casaments, desfilades i funerals. Ben aviat aquest nou estil sorgit a Amèrica va rebre les influències de la música popular i la clàssica europea, com ara la polca, els valsos, músiques de ball, himnes, fins i tot l'òpera.

Durant aquests anys va sorgir un nou gènere que va exercir una poderosa influència, el ragtime, una música que combinava molts dels elements musicals que es coneixien a l'època i es caracteritzava per un ritme asincopat i ballable.

ELS ESTILS DEL JAZZ

A partir d'aquí van anar sorgint nous estils com ara el blues, caracteritzat per la seva harmonia particular (blue notes) i les lletres i melodies melancòliques.

El **Ragtime** s'origina a finals del S.XIX amb la interpretació de les marxes popularitzades pe les bandes blanques i música clàssica europea adaptades als ritmes sincopats de la música africana.

Un exemple seria [aquest](#) (clica per veure l'enllaç).

A finals del S XIX - principis del XX neix el **Dixieland**, on els diferents instruments de les bandes improvisen col·lectivament. [Exemple](#).

Els anys 30 el **Swing**, l'època de més expansió del jazz, que va omplir les sales de concerts i dels clubs d'aficionats per a gaudir i ballar aquest nou ritme. [Exemple](#).

Els 40 apareix el **Bebop**, un estil on van ressaltar els solistes de diferents instruments, destacant el saxo i la trompeta. Es caracteritzava per l'afany dels músics d'improvisar cada cop més i més notes a gran velocitat. [Exemple](#).

Els 50 trobem el **Cool**, en contrast al bebop, es tracta d'un estil de caràcter intimista i luxós que va estar acompanyat de tota una estètica representada en músics, cantants i artistes de l'època daurada del cinema. [Exemple](#).

A finals dels 50 i els 60 sorgeix el **Hard Bop**, una evolució del bebop més punyent on els músics de raça negra volien reivindicar els seus drets i malestar amb la societat nordamericana.

Post-bop és utilitzat per nomenar a aquells músics de jazz que van ser influïts pel hard bop (o bebop), i les avantguardes del free jazz, però sense ser necessàriament similars ni assimilables amb cap dels gèneres anteriors. Un dels grans representants és John Coltrane. [Exemple](#).

Als 60 el **Free Jazz**, en sintonia als temps que es vivien i les estètiques artístiques de l'època: total llibertat de creació i experimentació absoluta en la improvisació. [Exemple](#).

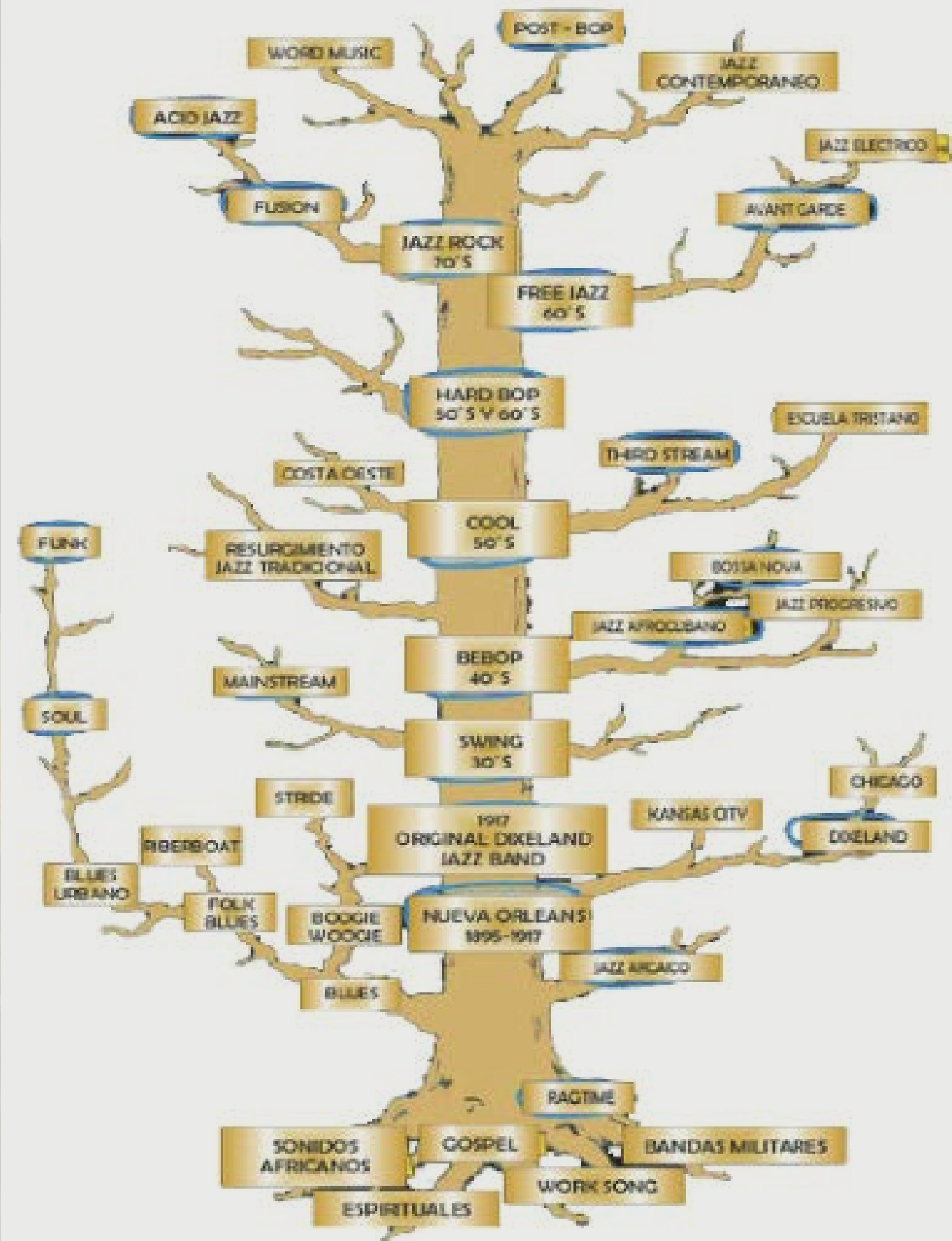
La música **Soul** és un estil de música de mitjan dels anys 50 que va aparèixer als Estats Units i que prové de la fusió del gòspel i el rhythm and blues. Neix durant els temps de lluita pels drets civils, en els quals estava naixent la consciència racial. [Exemple](#).

El **Funk** és un gènere musical que va néixer a mitjan dels anys 60 quan músics afroamericans van fusionar soul, jazz, ritmes llatins i R&B donant lloc a una nova forma musical rítmica i ballable. [Exemple](#).

Pels 70 apareix el **Jazz Rock**, entès com la fusió que van emprendre alguns músics de jazz amb l'estil que va regnar a la dècada dels 70. [Exemple](#).

A partir de llavors, es considera **Jazz Contemporani**, caracteritzat pel jazz fusió, àcid jazz, work music, post-bop, jazz elèctric, entre d'altres. El jazz ha estat en continua evolució influenciat per un munt de tendències fins a la actualitat. [Exemple Diana Krall](#). [Exemple fusió jazz i bossanova brasilera](#).

MATERIAL

MATERIAL

LA INFLUÈNCIA DE LA MIGRACIÓ

Al segle XVIII van portar als Estats Units, de manera forçada, a milions de persones de l'Àfrica occidental. Se les va convertir en esclaves i les van repartir de manera aleatòria per diferents territoris del sud dels Estats Units per treballar forçosament en camps de cotó i sucre o en la construcció. Per fer passar les seves llargues i dures jornades laborals recorrien a la música. El batre dels tambors es va prohibir per llei, per així minimitzar la proliferació o continuïtat de la seva cultura i tradició. De manera que els esclaus van recórrer a la percussió mitjançant les mans i peus. Hi havia algunes zones on els permetien trobar-se per cantar i ballar: utilitzaven instruments improvisats així com carbasses amb pedretes a dins. Al cap i a la fi, es tractava de música d'entreteniment ja que no se'ls permetia participar a la vida social. També així neixen les worksongs: melodies tristes i rítmiques alhora, un ritme que marcaven amb les eines de treball. Sovint s'utilitzava també el format en què un començava a cantar i la resta contestaven repetint versos o amb crits i murmuris, una pauta de pregunta – resposta que trobem encara en moltes melodies i moments d'improvisació.

El 1865 amb l'abolició de l'esclavitud, les persones negres ja lliures, emigren a grans ciutats com New Orleans per buscar feina. Amb elles s'emporten la seva música. Les músiques de tradició africana són doncs una de les arrels del jazz a les quals cal sumar-hi cançons de bressol, espirituals, el ragtime i el blues. Música afroamericana que, inevitablement, es barreja amb la música europea arribada en forma d'himnes, marxes, valsos, òperes i harmonies clàssiques.

A principis de segle XX dos millions de persones negres emigren cap al nord buscant millors condicions de vida i fugint de la discriminació racial i de la pobresa. Chicago i Nova York passen a ser el centre neuràlgic del jazz a partir dels anys 20. És precisament a Chicago on els blancs adopten amb major naturalitat aquells sons i neix el Dixieland (amb improvisacions col·lectives). A la ciutat de Nova York es comencen a formar les primeres grans orquestres, les “big bands”. En plena depressió econòmica als Estats Units, la música és una via d'escapament i diversió a través de les orquestres de swing. La crisi duu molts músics a Nova York i el barri de Harlem es converteix en una zona de gran activitat musical amb nombrosos clubs de jazz, com el conegut ‘Cotton Club’. Més tard, la Segona Guerra Mundial provocà la davallada de les grans orquestres i la creació dels combos, més reduïts.

Com podem analitzar amb els anys, l'esclavitud seguida de l'enorme moviment migratori que va succeir als Estats Units durant el segle XX, va tenir una influència directa i decisiva en la música jazz i en la seva evolució. Tot fenomen social, polític o econòmic té una forta repercussió en la cultura d'un país.

MATERIAL

LA SINESTÈSIA

Una persona sinestèsica pot escoltar els colors, degustar el tacte o veure els sons. La sinestèsia no és una malaltia sinó una habilitat increïble que posseeix una de cada cent persones.

La paraula “**sinestèsia**” es refereix a un fenomen d'unió de sensacions. Això es tradueix en què algunes persones experimentin sentits barrejats. Per exemple, veure colors mentre escoltes una cançó o apreciar sabors quan algú et parla. Les interaccions poden ser molt variades: a data d'avui s'han catalogat fins a 19 tipus de sinestèsia.

És un tema de difícil estudi, ja que cal partir de sensacions subjectives que experimenta cada persona de manera personal; pel que no es pot atribuir cap norma. El que si es pot trobar en comú entre les persones que ho pateixen, és que generalment es presenta de forma incontrolable, sense pensar, només es sent.

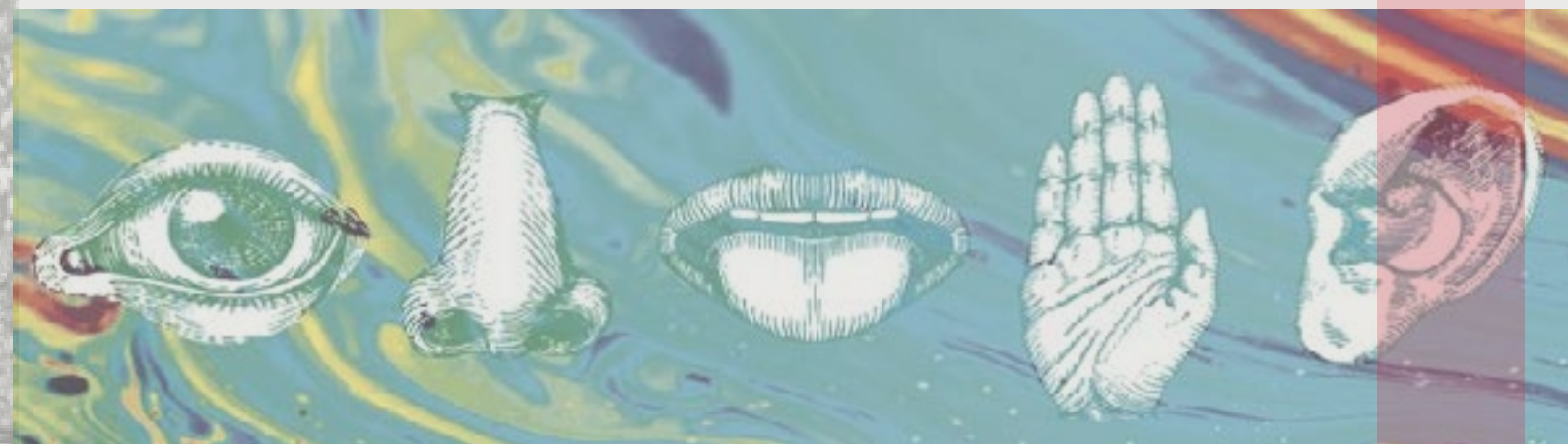
Troblem que moltes persones sinestèsiques són famoses en les arts, com per exemple el pintor Kandinsky, el poeta Arthur Rimbaud o bé el compositor en el què centrem aquest espectacle, Duke Ellington. Aquest tenia sinestèsia de música-color/textura.

Duke Ellington va compondre tot un seguit de temes amb títols de colors: Black Beauty, Noir Bleu, Brown Suede, Chocolate Shake, In a Mellow Tone, Rose Room, Yellow dog blues, On a Turquoise cloud, Colored syncopations, etc.

Fins i tot hi ha un color que es considera el color de Duke Ellington: el color **INDIGO**.

“Escolto una nota d'algun dels col·legues de la banda i és un color. Escolto la mateixa nota tocada per algun altre i és un color diferent. Quan escolto tons sostinguts, veig els mateixos colors que tu, però els veig en textures. Si Harry Carney està tocant, un RE és blau fosc. Si Johnny Hodges està tocant, el SOL es torna blau clar satinat”.

DUKE ELLINGTON

ELS INSTRUMENTS

EL SAXO

El saxo és un instrument de la família de vent fusta inventat a França l'any 1840 per un Belga, Adolf Sax. El so es produeix per la vibració d'una canya i les diferents notes de l'escala musical s'aconsegueixen gràcies a un mecanisme de claus. El seu tub cònic, fa que tingui un gran ventall de possibilitats sonores. A principis de segle es va fer un instrument imprescindible en totes les formacions de jazz dels Estats Units. De terres americanes van sortir grans saxofonistes, com Beb Western, Charlie Parker, John Coltrane i un llarg etcètera.

EL CLARINET

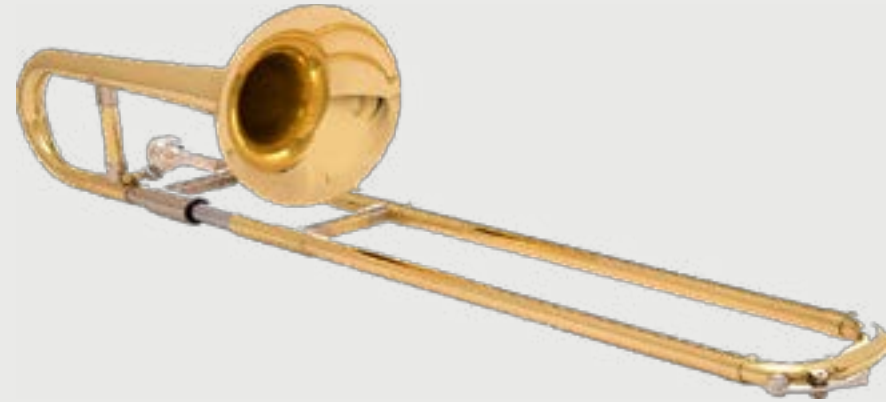
El clarinet és un instrument de vent fusta. Dins d'aquesta gran família, el clarinet pertany als instruments de canyeta simple, igual que el saxòfon. El forat és aproximadament cilíndric, a diferència del saxo. És un instrument format per diverses peces desmuntables: broquet, barrilet, cos superior, cos inferior i campana. El material principalment utilitzat per a la seva construcció és la fusta de banús. Tanmateix, en els últims anys ha començat a utilitzar-se la resina o plàstic com a nous materials. És un instrument transpositor, l'extensió del qual abarca de tres a quatre octaves.

MATERIAL

EL TROMBÓ

És un instrument de la família de vent metall de dimensions més grans (el doble d'una trompeta). El so es produeix igual que a la trompeta i la resta d'instruments de metall. La singularitat d'aquest instrument és el mecanisme que utilitza per aconseguir les diferents afinacions. El trombó utilitza unes vares que permeten escurçar o allargar el recorregut de l'aire dins el tub de manera manual. Tots els instruments de vent metall permeten la utilització de sordines, que es col.loquen al pavelló de l'instrument. Les sordines redueixen el volum del so i també afecten a la qualitat del timbre.

LA TROMPETA

És un instrument de la família vent metall, amb embocadura curvilínia de perfil parabòlic, (en forma de copa). El seu tub, d'aproximadament un metre de llargada, està doblegat dues vegades. La història de la trompeta es remunta als orígens de la humanitat. Es van trobar trompetes a la tomba del faraó egipci Tutankamon. A l'escultura romana es pot observar que les trompetes apareixen a totes les processons. Als primers anys del S.XVII i amb el naixement de l'orquestra, s'utilitzaven trompetes naturals de diferents afinacions. No fou fins a principis del S.XIX que dos alemanys, Blümel i Stölzel, van aplicar a la trompeta el veritable sistema de pistons que ha estat i és objecte de contínues modificacions per buscar una major perfecció de l'instrument. Una trompeta pot aconseguir un cert nombre de notes emprant els pistons. Cada pistó té forats que poden desviar l'aire que vibra cap a una secció lateral dels tubs. Això allarga la columna d'aire que vibra dins l'instrument i fa la nota més greu.

MATERIAL

LA BATERIA

La bateria és un conjunt d'instruments del grup de percussió amb timbres diferents (plats, caixa, bombo, timbals, esquelles...). La distribució dels instruments ajuda que aquests puguin ser tocats amb les mans, mitjançant uns pals anomenats baquetes i amb els peus, utilitzant uns pedals. Neix a principis del S.XX a Nova Orleans. Els creadors d'aquest instrument foren els músics negres al voler introduir a les seves bandes de jazz un instrument de percussió que reforçés la base rítmica. La seva funció sol ser la d'acompanyar, i forma la base rítmica amb el baix, piano i guitarra.

EL CONTRABAIX

El contrabaix és l'instrument més gran i que sona més greu de tota la família dels instruments de corda. Com que fa gairebé dos metres d'alçada, es toca dret o assegut en un tamboret ben alt. Mentre els músics clàssics combinen l'arquet amb el pinçament, els intèrprets de música de jazz utilitzen bàsicament el pizzicato. Té la important missió d'acompanyar, sempre amb complicitat i coordinació de la bateria i els altres instruments de la base rítmica (guitarra i piano).

EL PIANO

El piano és un instrument musical classificat com un instrument de teclat de corda percutida segons el sistema de classificació tradicional. El piano està compost per una caixa de ressonància i un teclat de 88 tecles, aproximadament unes 7 octaves, encara que pot variar segons models i èpoques. Les tecles accionen un mecanisme de martellets folrats de feltre que colpegen les cordes d'acer, fent que aquestes emetin un so. Les vibracions es transmeten a través dels ponts a la taula harmònica, que els amplifica. Està format per una arpa cromàtica de cordes múltiples, accionada per un mecanisme de percussió indirecta, a la qual se li han afegit apagadors. També hi ha uns pedals que serveixen per modificar el so.

Per qualsevol dubte o informació ens podeu contactar a

info@cascai.com

tel. 679 485 861

www.cascaiteatre.com

MOLTES GRÀCIES

*“Una de les coses més gratificants que hi ha a la vida és saber que t’escolta algú,
tot això no tindria sentit si a l’altre costat no hi hagués algú per escoltar”*

DUKE ELLINGTON